

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 315 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

4. december 2002

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 30. oktober 2002 (Alm. del - bilag 148) vedlægges Beskæftigelsesministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 17.

P. H. Orskov

Beskæftigelsesministerens besvarelse af spørgsmål nr. 17 af 30. oktober 2002 fra Folketingets Europaudvalg (Alm. del – bilag 148).

Spørgsmål nr. 17:

Ministeren anmodes om at fremsende et notat til udvalget om principperne for anvendelse af de "safeguard" mekanismer, som indgår i den danske erklæring fra juni 2001 om, at Danmark vil give adgang til det danske arbejdsmarked for arbejdstagere fra de nye medlemslande på tidspunktet for det enkelte lands optagelse svarende til adgangen til arbejdsmarkedet for arbejdstagere fra de nuværende medlemslande, og dermed - i modsætning til f.eks. Tyskland og Østrig - ikke vil gøre brug af den mulighed for en overgangsperiode på op til syv år, der ligger i forhandlingsresultatet med kandidatlandene.

3. december 2002

Vores sag

7102-0027

Svar:

Grundlag for anvendelse af sikkerhedsmekanismer

De særlige regler for arbejdskraftens fri bevægelighed i forbindelse med EU-udvidelsen vil indgå i den tiltrædelsestraktat, der vil blive indgået mellem EU og de tiltrædende lande, og som for indeværende er under udarbejdelse.

Forhandlingsresultatet med kandidatlandene giver mulighed for anvendelse af nationale overgangsordninger de to første år efter udvidelsen. En forlængelse af overgangsordningen i yderligere tre år kan gennemføres efter forudgående orientering af Kommissionen. I tilfælde af risiko for alvorlige forstyrrelser på arbejdsmarkedet, og efter at Kommissionen er blevet underrettet herom, kan man fortsætte anvendelsen af disse foranstaltninger yderligere to år og altså ind til udgangen af det syvende år efter udvidelsen.

Som bekendt erklærede den danske regering i juni 2001 at ville åbne det danske arbejdsmarked for statsborgere fra de nye medlemslande fra tidspunktet for deres optagelse i EU, således at statsborgere fra disse lande får adgang til det danske arbejdsmarked på samme vilkår, som gælder for statsborgere fra nuværende EU-lande. Samtidig har Danmark meddelt, at man om fornødent vil forbeholde sig ret til at gøre brug af en såkaldt sikkerhedsmekanisme, såfremt der *"på et givet tidspunkt er anledning til at forvente alvorlige eller uhensigtsmæssige forstyrrelser på det danske arbejdsmarked."*^{1,2}

I henhold til forhandlingsresultatet er det national ret, der finder anvendelse de første to år efter udvidelsen. I denne periode vil det enkelte medlemsland

¹ Notat herom er tilgået Folketingets Europaudvalg den 21. juni 2001

² Erklæringen er gengivet i sin helhed i bilag 1

som en suveræn national beslutning kunne fastlægge brugen af en national sikkerhedsmekanisme og begrænse adgangen til det nationale arbejdsmarked, så længe borgere fra de nye EU-lande ikke stilles ringere end før underskriften af traktaten.

For perioden efter de første to år og indtil udgangen af det syvende år efter udvidelsen ventes der i traktaten at blive fastlagt to forskellige fremgangsmåder for at suspendere bestemmelserne om fri bevægelighed:

1) Hvis et medlemsland oplever eller forudser forstyrrelser på arbejdsmarkedet, som i alvorlig grad kan true levestandarden eller beskæftigelsen i en given region eller faggruppe, skal medlemslandet orientere Kommissionen og de øvrige medlemslande. Medlemslandet kan anmode Kommissionen om helt eller delvis at suspendere bestemmelserne om fri bevægelighed. Inden for to uger herefter skal Kommissionen tage stilling til anmodningen, herunder varigheden og arten af en sådan suspension. Ethvert medlemsland kan efterfølgende inden for en to ugers frist anmode Rådet om at ændre eller annullere Kommissionens afgørelse. Rådets beslutning træffes inden for to uger ved kvalificeret flertal.

2) I påtrængende ("urgent") og ekstraordinære ("exceptional") tilfælde kan et medlemsland suspendere bestemmelserne om fri bevægelighed efterfulgt af en begrundet notifikation til Kommissionen.

Det bemærkes, at Kommissionen har en godkendelsesbeføjelse i henhold til den første fremgangsmåde, der forpligter Kommissionen til at træffe beslutning om anmodningen om at suspendere bestemmelserne om fri bevægelighed samt om varigheden og arten af en suspension. Kommissionens afgørelse vil af alle medlemslande kunne indbringes for Rådet, der kan annullere eller ændre beslutningen med kvalificeret flertal. Regnes de indbyggede tidsfrister sammen, kan der maksimalt gå seks uger, før der er truffet en endelig beslutning, som medlemslandet må afvente, før bestemmelsen om fri bevægelighed kan suspenderes.

For så vidt angår den anden fremgangsmåde kan medlemslandet i "påtrængende" og "ekstraordinære" tilfælde suspendere den fri bevægelighed med efterfølgende begrundet notifikation af Kommissionen. Det er vurderingen, at Kommissionen ikke er tillagt nogen godkendelsesbeføjelse i dette tilfælde, og at medlemslandene således i "påtrængende" og "ekstraordinære" tilfælde har mulighed for selv at træffe endelig beslutning om suspension af den fri bevægelighed. Om et medlemslands anvendelse af sikkerhedsmekanismen, har været berettiget, vil dog efterfølgende kunne prøves af EF-Domstolen.

Samlet kan man således sige, at de enkelte medlemslande de to første år efter udvidelsen suverænt selv afgør om og hvorledes, man vil indføre en sikkerhedsmekanisme³. Efter de første to år kan medlemslandene i "påtrængende" og "ekstraordinære" tilfælde suspendere bestemmelserne om fri bevægelighed uden andet krav end en efterfølgende begrundet underretning af Kommissionen. Omvendt gælder, at i tilfælde, der ikke er "påtrængende" og "eks-

³ under forudsætning af at borgerne fra ansøgerlandene ikke stilles ringere end før udvidelsen

traordinære”, kræves en godkendelsesprocedure respekteret, forinden de nationale beslutninger sættes i værk.

Utilsigtet brug af sociale ydelser

De nævnte kriterier kan kun anvendes i forbindelse med en sikkerhedsmekanisme i det omfang, der er tale om forstyrrelser, der udgør en alvorlig fare for levestandarden og beskæftigelsen. Utilsigtet brug af danske sociale sikringsordninger kan således kun antages at opfylde betingelsen i den første fremgangsmåde, hvis de sociale sikringsordninger skulle blive udsat for så omfattende misbrug, at det vil true levestandarden i Danmark.

Ubalancer på arbejdsmarkedet

For så vidt angår ubalancer på arbejdsmarkedet, vil indikatorer såsom:

- beskæftigelsesudvikling inden for konkrete brancher og regioner,
- generel stigning i ledighedsniveauet samt
- ændringer i ledighedens sammensætning fordelt på faggrupper og regioner

indgå i vurderingen af, om sikkerhedsmekanismen skal iværksættes.

Der arbejdes foreløbig ud fra den forudsætning, at de regionale Arbejdsmarkedsråd og Arbejdsmarkedsstyrelsen gøres ansvarlige for den løbende overvågning af ubalancer på arbejdsmarkedet i relation til ovenstående indikatorer. Landsarbejdsrådet vil kunne bidrage til den samlede vurdering af, om udviklingen på det danske arbejdsmarked tilsiger brug af sikkerhedsmekanismer.

Teknikken bag sikkerhedsmekanismen

Iværksættelsen af sikkerhedsmekanismen vil indebære et helt eller delvist stop for udstedelse af arbejds- og opholdstilladelser (EF/EØS-opholdsbeviser) til arbejdstagere fra de nye medlemslande. De nærmere procedurer herfor er p.t. under overvejelse.

Beslutningsprocedure ved iværksættelse af sikkerhedsmekanismen

En evt. regeringsbeslutning om en konkret anvendelse af sikkerhedsmekanismen vil bero på en konkret vurdering af udviklingen på arbejdsmarkedet.

Den løbende overvågning af de arbejdsmarkedspolitiske konsekvenser af EU-udvidelsen forudsættes at blive forankret i Beskæftigelsesministeriet. Beslutningen om at gøre brug af sikkerhedsmekanismen forudsættes i givet fald at blive gjort til genstand for en forudgående politisk drøftelse bl.a. i Folketingets Europaudvalg.

Koordination med Sverige, Holland og Irland samt EØS-landene Norge og Island

Ovennævnte lande har på linie med Danmark erklæret at ville åbne deres arbejdsmarkeder straks ved optagelsen af de nye medlemslande. Sverige har iværksat en udredning med henblik på at komme med forslag til den mulige udformning af sikkerhedsmekanismen. Samtidig er der i regi af Nordisk Ministerråd nedsat en embedsmandsgruppe til belysning af de nordiske lan-

des arbejde med en sikkerhedsmekanisme. Der er fra alle landenes side udtrykt ønske om så vidt muligt at koordinere arbejdet med udformning af en sikkerhedsmekanisme.

Det videre arbejde

Det er forudsat, at Beskæftigelsesministeriet uddyber den tekniske beskrivelse af hvilke kriterier, der skal ligge til grund for anvendelse af en sikkerhedsmekanisme, samt hvorledes sikkerhedsmekanismen i praksis skal gennemføres. Det forventes, at en samlet beskrivelse af en fremtidig sikkerhedsmekanisme kan foreligge i januar 2003, på hvilket tidspunkt der også vil kunne ske en orientering af Folketingets Europaudvalg. Det forudsættes, at rammerne og hjemmelsgrundlaget i dansk lovgivning er på plads senest den 1. maj 2004, hvor optagelsen af de nye medlemslande forventes at finde sted.